

Електронна търговия

Електронната търговия (англ. **e-commerce**) представлява покупко-продажба на стоки и услуги, извършвани в реално време, посредством интернет. Тя включва виртуално разглеждане и избиране на продукти за покупка, методи за търговия и разплащане.

Основни принципи на електронната търговия:

- Електронната търговия се осъществява онлайн.
- Мястото на търговия е уеб сайт.
- Липсва предварителна уговорка между продавач и купувач.
- Поръчките се приемат чрез електронен формуляр, който съдържа: списък на стоките с посочена цена и обща стойност, адресна информация за доставка, издаване на фактурата, начин на плащане и доставка.
- Електронната търговия е процес, отворен през цялата година за всеки потребител, който чрез интернет има достъп до него, без значение на географското местоположение или часа.
- Няма ограничение в броя на предлаганите продукти.
- Потребителите имат лесен достъп до информацията за продуктите.

• Разплащане: дитни карти, онлайн разплащателни сайтове, електронни пари и др.) или с наложен платеж (в брой, когато пристигне стоката).

Предимства на електронната търговия:

- Бързо и лесно намиране на стоки и услуги
- По-ниски цени, по-богат избор, повече информация за закупуването и доставката на дадена стока
- Стоката се доставя до избрано от потребителя място
- По-ниски разходи за поддръжка.
- Предлагане на стоки за продажба и покупка от целия свят.

Приложение на електронната търговия

При електронната търговия има взаимоотношения между:

- бизнес организации – развитие на електронен бизнес;
- бизнес и потребител – връзки между продавач и купувач;
- потребители – връзки между индивидуални лица, които уточняват цената на принцип на търгове или свободно договаряне.

Интернет (електронен) магазин (англ. **online shop** или **e-shop**) – уеб сайт за търговия със стоки. Позволява на потребителите, чрез браузър или мобилно приложение, да разгледат и изберат стока за покупка, начин на заплащане и доставка.

Видове интернет магазини:

- специализирани магазини за определен вид стока;
- виртуална книжарница за хартиени или електронни книги;
- онлайн магазин за хранителни стоки;
- интернет мол – търговецът се регистрира в системата и предлага на потребителя своята стока;
- магазин за поръчка на храна;
- онлайн аптека;
- уеб сайт за пътуване (хотели, описания на маршрути, забележителности, хотели и др., закупуване на билети).

Любопитно

През 1960 г. в САЩ компаниите American Airlines и IBM създават система за автоматизация на процедурата за резервиране на самолетни билети. Това е първият опит за създаване на система за електронна търговия.

В средата на 60-те години за пръв път се появяват кредитните карти.

През 1967 г. се инсталира първият в света банкомат.

През 1994 г. се появяват средства за онлайн разплащане и банкиране.

През 1995 г. е създадена най-

голямата компания за интернет пазаруване **Amazon**. Появява се система за електронни търгове (трейдинг).

Създадена е компанията **eBay** от 28-годишния тогава програмист Пиер Омидиар под името AuctionWeb. Всичко започнало с една счупена лазерна показалка – първата стока, предложена на 3 септември 1995 г. Ден по-късно се получило първото предложение за покупка. То е за сума 14 долара и 83 цента, а цената смаяла Омидиар. Наложило се да се обади на купувача, за да му обърне внимание, че става дума за повредена стока. Оказало се, че купувачът е видял този факт, но бил колекционер на лазерни показалки. Сайтът стартира скромно, но

започва да набира скорост с повишаването на продажбите на персонални компютри. През 1997 г. компанията променя името си на добре познатото **eBay**. В търговската платформа има около 800 млн. ценови офери дневно.

Любопитно

Amazon е основана през 1995 г. от Джеф Безос (в момента един от най-богатите хора в света). Първоначално започва като онлайн книжарница. Оригиналното име на Amazon всъщност е Cadabra (от "абра-кадабра"). Адвокатите на фирмата обаче твърдели, че то не е подходящо, и в крайна сметка Джеф Безос избрал Amazon – по името на най-голямата река в света. Като при повечето млади компании, първите клиенти били рядкост и събитие. Затова при всяка продажба в офиса на Amazon се чувал звънец и всички се събирали, за да видят дали клиентът не е някой темен познат. В рамките на няколко седмици обаче продажбите станали толкова много, че звънецът бил изключен.

Основни понятия

Електронна търговия – покупко-продажба на стоки и услуги, извършвани в реално време, посредством интернет.

Речник

E-commerce – електронна търговия

Въпроси и задачи

1. Намерете сайт за търговия със стоки. Отворете го и разгледайте какви стоки предлага за продажба. Направете опит да закупите определена стока, като предварително се запознаете с изискванията за това.
2. Намерете сайт за групово пазаруване. Запознайте се с ofertите, които различните търговци предлагат.

Интернет сайт за електронен търг – електронен вариант, основан на надаването. Организира се от специализирани сайтове, които предоставят възможност на всеки участник да залага на предлаганите на търга стоки.

Друг вариант на електронните търгове е възможността да се предлагат стоки от частно лице на специализирани уеб сайтове. Предлагачият изчаква, докато му се предложи приемлива за него цена.

Интернет сайт за електронно сравнение на цени за стоки и услуги, предлагани от няколко електронни магазина или търговски компании. Уеб сайтовете за сравнение на цени предлагат препоръки и коментари за дадена стока от други потребители.

Интернет сайт за групово пазаруване – уеб сайт, на който различни търговци предлагат своя продукт или услуга за продажба, като предварително посочват периода от време и броя на клиентите, които могат я закупят.

Интернет сайт за предлагане на онлайн стоки и услуги в реално време – цифрова (дигитална) дистрибуция на електронни игри, електронни книги, софтуер, стрийминг медия (метод за предаване на данни, използван за мултимедийни файлове).

Електронни услуги

- електронно банкиране;
 - онлайн реклама;
 - социална търговия – обмяна и анализ на информация, получавана от социалните медии за подпомагане на покупката и продажбата на стоки;
 - онлайн търговска общност;
 - онлайн портфейл – потребителите съхраняват и контролират информацията си за онлайн пазаруването, като влизания, пароли, адрес за доставка, данни за кредитни карти, на едно централно място.
- Мобилна търговия**
- мобилни плащания (платежни услуги, извършвани с мобилно устройство);
 - мобилно издаване на билети (поръчка, заплащане, получаване на билети с помощта на мобилно устройство).

Основни нормативни документи на електронна търговия

Основните нормативни документи, на базата на които се развива електронната търговия в България, са:

- Закон за електронната търговия
- Директива 2000/31/ЕО на Европейския парламент и Съвета за електронната търговия
- Закон за защита на потребителите
- Закон за предоставяне на финансови услуги от разстояние
- Закон за електронните съобщения

Нормативни актове, свързани с електронния подпис:

- Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета
 - Закон за електронния документ и удостоверителни услуги
 - Закон за електронния документ и електронния подпис
- Според тези нормативни документи доставчикът на услугата е длъжен да предоставя информация за името си, адрес на местоположението си, данни за кореспонденция. Цените на предлаганите стоки трябва да са посочени по ясен и разбираем начин.